

Sylwester juliański – 13.01

„Szczodry Wieczar”, „Małanka” lub „Bahaty” – tak nazywany jest wieczór poprzedzający Nowy Rok obchodzony w Polsce przez wyznawców prawosławia i grekokatolików. Środa (13.01) jest ostatnim dniem roku według kalendarza juliańskiego, z którego korzystają wierni obrządków wschodnich przy ustalaniu dat świąt religijnych.

Według kalendarza juliańskiego święto Bożego Narodzenia, a tym samym Nowy Rok, wypadają 13 dni później niż w kalendarzu gregoriańskim. Tradycja żegnania starego wciąż jest żywa we wschodniej Polsce, zwłaszcza w Podlaskiem oraz na Podkarpaciu, czyli w regionach zamieszkałych przez mniejszość białoruską, ukraińską czy łemkowską.

Sylwester juliański jest dniem, kiedy wyznawcy kościołów wschodnich mogą dopiero hucznie świętować. Dnia 31 grudnia, kiedy w całej Polsce był, obchodzony sylwester, prawosławnych oraz grekokatolików obowiązuje post przed Bożym Narodzeniem. Zgodnie z kalendarzem gregoriańskim wigilia przypada 6 stycznia. W związku z tym wspomniany dzień chrześcijanie obrządku wschodniego spędzają skromnie.

W południowo-wschodniej części województwa podlaskiego, gdzie wyznawcy prawosławia stanowią większość, najstarsi mieszkańcy pamiętają, kiedy w sylwestrowy wieczór urządzano żarty, psikusy, a nawet wróżono. Do dawnych corocznych zwyczajów należało zdejmowanie i chowanie kurtki gospodarzowi w różnych nieznanym miejscach, wciąganie sań na drzewa czy dachy domów, zatykanie kominy, czy wyściełanie słomą ścieżek prowadzących od domu chłopaka do domu dziewczyny, aby ich ze sobą zeswatać.

W tym roku ze względu na sytuację epidemiologiczną i wprowadzonymi obostrzeniami organizowane corocznie imprezy w lokalach, restauracjach czy w parafiach nie odbędą się.

Tekst: Cezary Rutkowski

Fot.: archiwum UMWP

